

SPORTUŚ

Biuletyn Jubileuszowy z okazji 50-lecia Przedszkola Nr 186

*Witajcie, to ja **Sportuś**, mały, wesoły i śmieszny ludzik, który jest takim dobrym duszkiem naszego Przedszkola i wszystkich przedszkolaków. Dziś z okazji tak ważnego dla nas wszystkich święta, jakim jest święto 50-lecia naszej placówki, chciałbym Wam troszkę opowiedzieć o naszym wspaniałym Przedszkolu oraz jego pięknych okolicach. A jest o czym opowiadać. Przeczytajcie sami...*

Kilka słów o historii naszej dzielnicy...

Pierwsze dokumenty, w których pojawiła się nazwa Praga pochodzą z roku 1432. Nazwa ta powstała prawdopodobnie od prażenia lasów w celu pozyskiwania ziemi uprawnej za pomocą wypalania. W drugiej połowie XVI w. Szlachecka wieś Praga szybko rozwinęła się z powodu korzystnego usytuowania wzdłuż Wisły naprzeciwko Warszawy, u zbiegu dróg o istotnym znaczeniu komunikacyjnym i handlowym. W 1648 Praga otrzymuje przywilej miejski. Zaczynając egzystować jako osobne miasto, Praga rozwija się jako osada targowa i częściowo przemysłowa. Pobudowano w niej też liczne gospody dla szlachty zjeżdżającej na sejmy do Warszawy oraz liczne rezydencje. W 1780 roku znaczną część Pragi wydzierżawia Szmul Jakubowicz Zbytkower, od którego imienia powstała nazwa osiedla Szmulowizna, Szmulki. Od tego czasu datuje się ekspansję na terenie Pragi żydowskiego kapitału w dziedzinie handlu, kupiectwa, bankowości. Zbytkower rozwijał na Pradze olbrzymie interesy monopolizując niemal cały handel i rzemiosło praskie. Założył rzeźnię i magazyny rzeźne, garbarnie, tartak, młyn i dwie gorzelnie. Był fundatorem praskiej bożnicy i cmentarza żydowskiego na Targówku. Intensywnej działalności Szmula należy przypisać fakt znacznego rozwoju zabudowy praskiej wzdłuż ulicy Żąbkowskiej pod koniec XVIII wieku.

W XVIII wieku tereny Pragi nawiedzane były przez liczne klęski żywiołowe, jakimi były powodzie, zarazy i epidemie. W 1791 roku Praga została włączona do Warszawy i uzyskała status stolicy. Stawszy się częścią miasta stołecznego, zaczyna Praga przechodzić szereg klęsk i pożóg wojennych. Wydarzenia z 1794 roku zwane „rzezią Pragi” spowodowały spadek liczby jej mieszkańców o około 58%. Straty, jakie przyniosły ze sobą te wydarzenia były przyczyną wieloletniego opóźnienia gospodarczego w stosunku do lewobrzeżnej Warszawy.

Rujnacji Pragi dokończyło budowanie fortyfikacji napoleońskich na Pradze w latach 1806-1811. W ramach tworzenia twierdzy wyburzono całą zabudowę po ulicę Targową. Praktycznie została zniszczona cała historyczna zabudowa, a pozostały tylko fragmenty, w dużej części zamieszkałej głównie przez ludność żydowską. Przez długie lata unikano tu solidniejszych inwestycji, dzięki czemu Praga stała się dzielnicą głównie ubogich. W latach

Królestwa Kongresowego zapoczątkowano wielką odbudowę i przebudowę miast, w tym również zainteresowano się Pragą. Przeprowadzono regulację zniszczonych sieci ulic, na najważniejszych układając bruk. Zbudowano też wówczas kilkadziesiąt domów na terenie Pragi, większość z nich jednopiętrowych lecz murowanych. Praga była przede wszystkim miejscem targowym. Targi zajmowały całość miejsca pośrodku Targowej i Wołowej.

Wiek XIX przyniósł pewne ożywienie gospodarcze Pragi w związku z budową mostu Kierbedzia oraz linii kolejowych i dworców. W 1862 roku powstał dworzec Petersburski (obecnie Wileński), a w 1867 roku dworzec Terespolski (obecnie Wschodni). Rozwój urbanistyczny Pragi hamowały zarządzenia wojskowych władz rosyjskiego zaborcy. Zlokalizowany tu garnizon wojskowy i dworce stanowiły potężne zaplecze rosyjskiej kadry oficerskiej i urzędniczej, na potrzeby której została wzniesiona Cerkiew świętej Magdaleny. Przełom XIX i XX wieku przyniósł również pewne korzystne zmiany w wyglądzie centralnych rejonów Pragi. Zlikwidowano targowiska ciągnące się wzdłuż centralnej ulicy Pragi i utworzono Bazar Różyckiego. Urządzenie bazaru pozwoliło na modernizację ulicy Targowej i intensywną zabudowę okolicznych terenów.

Po odzyskaniu niepodległości władze starały się doprowadzić do zmiany roli Pragi z przedmieścia stolicy do integralnej części wielkiej Warszawy. Uwidocznili się to w wielu inwestycjach miejskich tj. rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, budowa sieci komunikacji tramwajowej, rozwój budownictwa miejskiego i przemysłu.

Lata międzywojenne były okresem wzmożonego wzrostu ludności.

W okresie II wojny światowej Praga, z uwagi na swoje położenie odegrała dużą rolę strategiczną, a okupant utrzymywał tu znaczne siły wojskowe i policyjne.

Po wojnie nastąpił dynamiczny przyrost ludności. Powojenne inwestycje na Pradze dotyczyły głównie jej uprzemysłowienia, co wiązało się ze wzmożoną migracją ludności napływowej. Głównie dla niej powstały nowe osiedla mieszkaniowe.

Dzisiejsza dzielnica Praga Północ jest pełnoprawną dzielnicą Warszawy. Mieszkańcami starych, często bardzo zaniedbanych kamienic są w dużym stopniu rdzenni Prażanie nadający naszej dzielnicy swoisty klimat. Przyznać należy, że stanowią oni zwartą i solidarną społeczność. Z tego między innymi powodu jako jedna z nielicznych dzielnic Warszawy zachowała stara Praga swój naturalny historyczny rodowód. Pomimo wszelkich przeciwności losu i historii . Praga to też stolica.

Spacerkiem po najbliższej okolicy...

Nasza kochana Praga bogata jest w liczne ciekawe obiekty, które są nieraz prawdziwymi perełkami dawnej architektury, niejednokrotnie nieujętymi nawet w żadnych przewodnikach. W rozdziale tym zaproponuję kilka najciekawszych miejsc położonych niedaleko Przedszkola naprawdę wartych zobaczenia i zwiedzenia, zachęcając jednocześnie wszystkich zwiedzających nasze okolice do własnych poszukiwań w wędrówce po praskiej „nieznanej ziemi”. Nasza wycieczkę rozpoczynamy na skrzyżowaniu ulic Ząbkowskiej, Radzywińskiej i Kawęczyńskiej, gdzie stoi bardzo stara a ostatnio pięknie odrestaurowana figura Matki Boskiej.

Tuż za Szkoła Podstawową Nr 30 na ulicy Kawęczyńskiej znajduje się mały sklepik - galeria, który jest jednocześnie pracownią o zagadkowej nazwie „Szuflada”. Miejsce to istnieje na Pradze od ponad 20 lat. Można tu kupić oryginalne stroje, kapelusze, biżuterię i różne bibeloty. W Szufladzie również powstają niepowtarzalne figurki aniołków sprzedawane w wielu krajach Europy.

Tuż za „Szufladą” widnieje duży budynek Domu Opieki Społecznej, w którym swe spokojne miejsce znalazło wiele starszych i schorowanych pań. Od lat nasze przedszkole współpracuje z tym Domem wystawiając różne przedstawienia „babciom”, wręczając upominki.

Kolejnym zabytkowym miejscem na ulicy Kawęczyńskiej jest kompleks budynków praskiej zajezdni tramwajowej, składającej się ze stojącego na froncie stylowego domu mieszkalnego pracowników oraz usytuowanego za nim dużego gmachu wozowni. Tuż po wojnie w 1945 roku właśnie stąd wyruszył na ulice miasta pierwszy powojenny tramwaj.

Kierując się dalej ulicą Kawęczyńską mijamy po drodze jedną z dwóch w Dzielnicy Szkołę Muzyczną im. Stanisława Moniuszki i dochodzimy do jednej z najdawniejszych budowli stolicy - trójnawowej Bazyliki Najświętszego Serca Jezusowego. Jej budowę rozpoczęto z inicjatywy Marii i Michała Radziwiłłów. Architektura świątyni wzorowana jest na wczesnochrześcijańskich bazylikach. W 1923 roku Papież Pius XI konsekrował kościół i nadał mu zaszczytny tytuł Bazyliki Mniejszej.

Niedaleko Bazyliki, przy ulicy Objazdowej znajduje się zniszczony, ale nadal górujący nad okolicą budynek dawnego młyna. Wysoki ceglany gmach jest pozostałością zabudowań Towarzystwa Akcyjnego Warszawskiego Młyna Parowego, które powstało w 1899 roku. Młyn był własnością żydowskich właścicieli. Produkowano tu między innymi różnego rodzaju kasze i mąki, przetwarzając tu nawet 250 ton zbóż rocznie.

Tuż przy Gimnazjum na ulicy Otwockiej w odrestaurowanej starej fabryce z 1916 roku mieści się Centrum Kulturalne „Fabryka Trzciny”. Niszczącą fabrykę przystosowano do nowych funkcji tworząc w jednym obiekcie połączenie restauracji, sal wystawowych, koncertowych i konferencyjnych. Koncentrują się tu różne rodzaje działalności artystycznej jak teatr, plastyka, muzyka. W marcu 2005 roku nastąpiło oficjalne otwarcie stałej sceny o nazwie Teatr Nowy Praga. Adaptacja zabudowań odbyła się z wielkim szacunkiem dla historycznego charakteru tego miejsca, tak, że wyposażone dziś w nowoczesne instalacje wnętrza nie straciły nic ze swego surowego, fabrycznego klimatu. Centrum powstało z inicjatywy kompozytora, producenta muzycznego i telewizyjnego Wojciecha Trzcńskiego. Właśnie jego nazwisko jest źródłosłowem współczesnej nazwy „fabryki”.

Ulica Otwocka kończy swój bieg na ulicy Łomżyńskiej. Kilkadziesiąt metrów na prawo znajduje się krótka uliczka Jadowska. Stoi tu pięć dawnych latarni gazowych z lat 20-tych XX wieku, które jeszcze przed kilku laty zasilane były gazem, jednakże przerobiono je na elektryczne. Na trasie naszych praskich wędrówek gazowych latarni już nie spotkamy. A szkoda. Częściowo zachował się tu też stary bruk uliczny.

Naszą wędrówkę kończymy przy ulicy Radzymińskiej, gdzie wśród mijanych na trasie starych kamienic warto zwrócić uwagę na niepozorny, mocno nadwyreżony przez czas i zaniedbany dom pod numerem 49. Jest to parterowy „dworek” z wystawką pierwszego piętra. Dom jest wpisany do rejestru zabytków i pochodzi z pierwszej połowy XIX wieku. Tuż za przystankiem odnajdziemy wielki drewniany krzyż - miejsce kultowe dla Prażan upamiętniające krwawą „rzeź Pragi”.

